

Afghans
For Progressive
Thinking (APT)

تأثير ممنوعيت تحصيل دختران در افغانستان:

داستان ها و پیام های زنان جوان افغان

APTYOUTH.ORG

آغاز

طالبان اندکی پس از به دست گرفتن کنترل در افغانستان، یک سری سیاست های نقض حقوق را به اجرا گذاشتند که دسترسی زنان به تحصیل و اشتغال را به شدت تحت تاثیر قرار داد. یکی از اقدامات اولیه آنها تعطیلی مکاتب دخترانه بالاتر از صنف ششم بود. در دسامبر ۲۰۲۲، طالبان دو فرمان دیگر را صادر کردند که زنان را از حضور در دانشگاه ها و کار در سازمان های غیردولتی (NGO) منع کرد. علاوه بر این، در جنوری ۲۰۲۳، طالبان با نشر فرمان دیگری زنان را از شرکت در امتحانات ورودی دانشگاه ها نیز منع کردند.

این تصامیم پیامدی های مخربی نیز به همراه داشت. تعدادی زنان ثبت نام شده در دانشگاه های افغانستان از بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر در سال ۲۰۲۱ به صفر در سال ۲۰۲۲ رسید. همینطور ثبت نام دختران مکاتب متوسطه از ۱/۱ میلیون به صفر کاهش یافت. این اقدامات ظالمانه نه تنها بر زندگی دختران و زنان جوان در داخل کشور تاثیر گذار بوده، بلکه پیامدهای منفی گسترده ای برای آینده افغانستان نیز دارد.

در پاسخ به این تحولات ناگوار، تیم نهاد اندیشه وران (APT) تلاش هایی را برای جمع آوری و مستندسازی پیام ها و داستان های زنان جوان و فامیل های آنان از ولایات مختلف افغانستان به منظور افزایش آگاهی، رسانیدن صدای این افراد شجاع به جهان و روشن کردن وضعیت وخیم زنان تحت حکومت طالبان را آغاز کرده است.

نهاد اندیشه وران افغان برای انکشاف (APT)

نهاد اندیشه وران افغان برای انکشاف (APT)، یک نهاد غیردولتی تحت رهبری جوانان افغان بوده که برای ترویج صلح و آموزش در افغانستان فعالیت می کند.

این نهاد به طور مشخص، برنامه های مربیگری آنلاین را برای زنان جوانی که تحت رژیم طالبان زندگی می کنند و جلسات مدیریت تروم (آسیب روحی) را برای پناهندگان افغان که از آزار و اذیت در کشور فرار کرده اند، ارائه می دهد. نهاد اندیشه وران (APT) همچنین مسابقات مناظره دانشگاهی را تنظیم کرده و دوره های توسعه رهبری را برگزار می کند، این نهاد برنامه های تبادل بین المللی را نیز برگزار کرده و به اداره یک مکتب برای کودکان در افغانستان ادامه می دهد. یکی از برنامه های مهم این نهاد انتخاب نماینده جوانان افغان در سازمان ملل از سال ۲۰۱۸ بدینسو بوده. و این نهاد با داشتن اعضا در ۳۴ ولایت افغانستان و سراسر جهان، از زمان آغاز فعالیت خود در سال ۲۰۱۰ تاکنون بیش از ۵۰۰۰۰ جوان و نوجوان را تحت تأثیر فعالیت های خویش قرار داده است.

اطلاعات بیشتر در مورد نهاد اندیشه وران را در www.aptyouth.org بخوانید.

پیام ها

« زنان همانند مردان یک انسان بوده که دارای حقوق و آزادی‌هایی است که همواره به دنبال استفاده از آن می باشند. در این مقاله کوتاه به نکات بسیار مهم تحصیل زنان که می تواند نقش موثری در جامعه و جهان داشته باشد، اشاره گردیده است.

امروزه در بسیاری از کشورهای جهان سوم و کشورهای اسلامی افراط گرایی عام گردیده است که کشور ما نیز شاهد آن می باشد. افراط گرایی که توسط گروه های تندرو با استفاده از نام دین مقدس اسلام صورت می گیرد باعث بدتر شدن اوضاع کشور در عرصه های مختلف چون سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی، علم و هنر و فرهنگ شده معضلات و مشکلات بزرگی را به بار می آورد. یک نمونه بارز از این معضلات و مشکلات خشونت ها علیه زنان، تجاوز جنسی، قاچاق زنان، شکنجه، آزار و اذیت زنان و در نظر نه گرفتن حقوق زنان توسط گروه های افراطی است. البته زن در اسلام حق و حقوقی زیادی دارد: مثل حق تحصیل، حق کار کردن، حق میراث و غیره. ولی این حقوق توسط بعضی گروه های افراطی سلب گردیده است.

بوجود آمدن چنین اوضاع باعث آغاز مبارزات زیادی توسط فعالان حقوق زن در جامعه شده می شود. زمانی که زنان متوجه می شوند که به عنوان قربانی توسط افراد ظالم قرار گرفته اند، بدون شک مبارزه خواهند کرد تا از حقوق بنیادی و اساسی خود دفاع کنند. در کشور ما همیشه اکثریت زنان مورد ظلم و ستم مردان قرار داشته اند. بخصوص عده زیاد قبایلی و اطرافی که حقی را برای زن شان نمی شناسند. بناء به همه ما زنان لازم و ضروری است که دست بدست هم دهیم و حقوق خود ما را مطالبه کنیم و از آزار و اذیت، شکنجه ها، و ظلم خود را رها ساخته و تصمیم گیرنده سرنوشت خود باشیم.

در کشور ما افغانستان همیشه مرد سالاری رواج داشته و همین نظریه باعث شده زنان نتوانند به حقوق و آزادی های شان دست یابند. ما زنان مانند کشور های که با استفاده از جنبش های فمینیسم توانسته اند به حقوق بنیادی و اساسی خود دست یابند، ما هم می توانیم با مبارزات دوامدار و پیوسته به بعضی از حقوق و آزادی های خود برسیم.

من نیز تحت تاثیر تصمیم افراطی طالبان در مورد محدود کردن آزادی های زنان بخصوص حق تحصیل، حق کار کردن و سایر آزادی های زنان قرار گرفته ام و بسیار ناامید شده ام. حالا درک میکنم که چقدر ظلم بزرگی بر ما زنان وارد شده است و با دیدن چنین وضعی می توانند برادران ما

هم در کنار ما به مبارزات خود ادامه داده تا اگر بتوانیم از این ظلم بزرگ جلوگیری کنیم.

همچنان کشور های خارجی نیز میتوانند با فشار های خود تصامیم آنها را تغییر بدهند. حالا ما زنان که تا اندازه یی باسواد شده ایم و زحمت های زیادی را متحمل شده ایم بسیار ناامید هستیم و جامعه، بخصوص مردان و جهان، نیز نباید ما را فراموش کنند و همکاری همه جانبه در این راستا داشته باشند. چون کار و تحصیل نه تنها بخود زنان بلکه به همه جامعه مفید میباشد. مثل وجود معلمان و داکتران زن که لازم و ضروری است که در عدم آن آینده یی بسیار بدی را می توانیم پیش بینی کنیم. وقتی ما با این خشونت بار و ایدئولوژی افراطی مواجه می شویم، باید قطعا به مبارزه ادامه دهیم زیرا ادامه چنین وضعیتی باعث افزایش جهل و نادانی بیشتر در کشور می شود زیرا جهل تاریکی است و راه درست را برای یک مسلمان آشکار نمی سازد. در حقیقت در هیچ جایی از دین اسلام نیامده که زنان هیچ حق و آزادی ندارند.

خداوند(ج) و پیامبر اکرم (ص) آموختن علم را بر مرد و زن فرض کرده است. اگر حاکمان کشور خود را پیرو واقعی اسلام میدانند، اصلا باید از چنین احکام افراطی که باعث می شود مردم ناراض گردیده و به مشروعیت شان صدمه می زند، پرهیز نمایند. و همچنان چنین اعمال دلیل می شود تا جهان نیز روابط متقابل با آنها نداشته باشند. در حالیکه در عصر حاضر کشور ما نیاز به روابطی با دیگر کشور ها دارد و باید مورد تایید و حمایت دیگر کشور ها هم باشیم.

حکومت می تواند با استفاده از تکنولوژی مدرن و علم امروزه سطح توانایی های زنان را بالا ببرد. به طور مثال، تحصیلات آنلاین را فراهم کنند. حمایت های زنان باعث توسعه و پیشرفت جامعه شده و زنان با استفاده از نفوذ شان بر خانواده ها مراکز پرورش و آموزش، و محلات کارشان می توانند از گسترش ایدئولوژی افراطی جلوگیری کنند و جوانان را از پیوستن به این گروه های افراطی مانع شوند.

همینطور توانمندی زنان در عرصه های مختلف چون تحصیلات می تواند مانعی در مقابل گروه های افراطی باشد.

نتیجه گیری:

زنان بعنوان نیم از پیکر جامعه دارای یک سلسله حقوق و آزادی هایی می باشد که در هر حالتی بدنبال کسب آن می باشند. جهان مبارزات پیهم زنان را بخاطر مطالبه

حقوق شان در تاریخ خود دارد. چنانچه این مبارزات توانسته است که در رسیدن به این اهم (آزادی و حقوق اساسی زنان) کارساز واقع گردد. زنان کشور ما نیز به خاطر کسب حقوق و آزادیهای شان دست به اعتراضات و مخالفت هایی زده و می زنند تا مردان کشور و جهان نیز حمایت کننده آنها باشند. «

- مرضیه، دانشجوی حقوق و علوم سیاسی

« محروم ساختن زنان و دختران از حق مسلم تحصیل باعث به میان آمدن یک تصویر مبهم از آینده و موجب فنا شدن آمال، آرزو ها و اهداف این نسل خواهد شد. تعطیل نهاد های آموزش به معنی تعطیل مسیر پیشرفت افغانستان بوده و چشم پوشی در این زمینه به معنی جفا در حق یک ملت است. بسته ماندن مراکز آموزشی به مثابه عملی کردن طرز تفکر قرون وسطی است پس بیایید قدمی برای روشننگری بردارید تا صفحات تلخ تاریخ دوباره تکرار نشود. «

- اقلیما، عضو باشگاه مناظره دانشگاه کابل

« میگذرد تسلیم نشو، ما هرگز تسلیم شدنی نیستیم، ما بخاطر آرزو های دفن شده ما مبارزه می کنیم. ما در رویا های کوچک اما زیبا بزرگ شدیم. گفتند اینجا رویا پردازی جرم است، چه زیباست جرمی که در اوج تاریکی ها بتابد! نمی دانم تا چه زمان شب رویا و روز کابوس ببینیم؟ پائیز خاتمه یافت و من مثل هر سال در انتهای این جاده با درختان برهنه و زمین پوشیده از برگ منتظر خبر خوشی بودم، اما کوتاهی این روز و درازی یلدا برایم به ناخوش ترین روز و شب سال تبدیل شد، آخر چرا؟ قلمی را که خداوند ما را به نوشتن با آن امر کرده امروز به مداد سیاهی تبدیل شده،

که فرداها را سیاه‌تر و تیره‌تر از امروز بنویسد، چه میدانیم، شاید فردا را نیز از ما بگیرند؛ پس کودکانکی هایمان را چگونه بنویسیم؟ اما من همان سفید اندیش و سیاه‌پوش اجباری‌ام و تو آن سفید پوش و سیاه‌اندیش که در ذهنت جز سیاهی و تباهی نیست و نخواهد بود.

برای مبارزه سلاحی جز قلم ندارم، اما می‌نویسم و صبورانه می‌نشینم به پای آن روزی که حتی یک روز از رویاهایم را زندگی کنم و آن روز دیر نیست. اگر امروز لازم باشد با مدادی که تو امرکردی مینویسم، حتی تاریخ سیاهت را به روی صفحه‌ی سفید امروزم، اما این را بدان که نشان مداد بر روی کاغذ روزی پاک شدنی‌ست و فردا سیاهی نقش این مداد را از روی صفحه‌ی تاریخ پاک خواهد کرد و با قلم ثبات و پایداری آن را از نو خواهم نوشت. حالا که من در غمگینی‌های خود درد می‌کشم...! تو رویاهایت را زندگی کن من کابوس‌هایت را می‌کشم. «

- الهه، عضو باشگاه مناظره دانشگاه کابل

« از آنجایی که در عصر حاضر تعلیم و ترویج بیشتر علم و دانش یکی از شرایط جدی روز و بخش جدا ناپذیر زندگی و اهداف جوانان و نوجوانان است. ترویج علم و دانش وابسته به نهاد های تحصیلی می‌باشد که بدبختانه امروز شاهد بسته شدن درب دانشگاه ها و مکاتب حتی نهاد های غیر دولتی که زنان مصروف فعالیت در آن بودند می باشیم که بدین صورت تحریم جدی علیه زن به عنوان جنس دوم دیده می شود و من به عنوان دانشجوی دانشگاه بدخشان برداشتم از وضعیت فعلی تاسف آور می‌باشد و ادامه این روند را یکی از جنبه های جدی که به هنجارها و زیر ساخت های تعلیمی و تحصیلی مان صدمه وارد شده، میدانم. «

- شمسیه، دانشجوی حقوق و علوم سیاسی

« کسی که چرایی برای زندگی کردن داشته باشد، برای هر چگونه جواب دارد!

صرف ضرورت به همت والای زنان و دختران افغان است تا دوباره بایستند و نگذارند که صدای شان در زیر افکار ناسنجیده و عقب مانده دفن شود. زنان افغان همواره باعث افتخار وطن ما بوده و هستند. هرگز نباید فراموش کرد که تولد ایده های نو، مرگ افکار کهنه را به همراه دارد و اینکه زندگی شکل افکاری را می‌گیرد که در فکر ماست. به امید افغانستان نوین! »

- سودابه، دانشجوی طب

« طلب العلم فریضه علی کل مسلم و مسلمه

بدون شک با حمایت از دستور پیامبر بزرگ اسلام (ص) همه بسوی ادای فرض گام بر می داریم و راه ما راه دین است و خودشناسی و سپس خدا شناسی.

حکومت در یک کشور یعنی خدمتکار مردم نه بادار مردم .

ممانعت قشر فعال جامعه از آموزش و پرورش، زن ستیزی و سلب حقوق آنها جز اینکه از اعتماد مردم نسبت به دولت بکاهد، نتیجه‌ای بیش ازین ندارد و نخواهد داشت.

اگر دروازه های مکاتب و دانشگاه ها باز نشود، مغزها بسته می‌ماند!

کشوری که در آن مغزهای بسته حاکم شوند، به زندان تبدیل می‌شود.

زندان برای زن، زندان برای مرد مساویست به زندانی برای انسانیت.

ما زنان فقط برای دفاع از حق زن ایستاده‌گی نکرده ایم، ایستاده‌گی ما برای گسترش برابری و آزادی زن و مرد است.

خطاب به جهانیان: با ما برای انسانیت ایستاده‌گی کنید، زیرا تنها تقبیح اعمال مثل همیشه هیچ دردی را درمان نمیکند.

ما درد مان را تذکر نه، بلکه داد میزنیم تا ستمگران بدانند که تسلیم نمی‌شویم. بذر امید همیشه در دل ما جوانه میزند با این شعار استوار می

مانیم که ”پس از هر سختی آسانی است ”

این همه تنها درد من نیست درد انسانیت است. «

- مقدسه، دانشجوی طب معالجوی

« ما خواهان این هستیم که دختر خانم ها مثل سابق به درس های خود ادامه داده ونیز می خواهیم که مکاتب و دانشگاه ها به روی دختران باز شود تا بتوانند به تحصیل خویش ادامه بدهند.

ما باید مبارزه خود را در ارتباط به آموزش دختر خانم ها ادامه بدهیم تا این قشر در این شرایط از علم و دانش پس نماند و همچنان از هر طریق که باشد، علم و دانش را برایشان فراهم سازیم. و همیشه شعار حق خواهی داد:

من دیگر دردم را فریاد نمی‌زنم، داد می‌زنم! داد می‌زنم تا این گروه بدانند که هیچ وقت تسلیم نمی‌شوم. دردم را داد می‌زنم تا انسان های دیگر بدانند که این درد فقط درد من نیست درد انسانیت است. »

- نجلا، دانشجوی زبان و ادبیات انگلیسی

« داشتن یک جامعه‌ی پیشرفته، با سواد، بدون خشونت و بدون بحران های فکری وابسته به کسب تعلیم و تحصیل تمام اتباع کشور اعم از مرد و زن می‌باشد.

کسب تعلیم و تحصیل از حقوق اساسی و بدون قید و شرط هر فرد بدور از هر نوع تعلقات فکری، اجتماعی، دینی و جنسیتی است. بسته ماندن در های دانشگاه ها و مکاتب بروی دختران عمل خلاف حقوق و ارزش های اسلامی و انسانی در قبال دختران افغان است. »

- یک دانشجو

« علم و آگاهی ویژه‌گی انسانی و یکی از ابعاد معنوی انسان است. علم وسیله‌ئی است برای انسان جهت بهتر زیستن و از عهده مسئولیت برآمدن، شناخت خودش، خالق و جهان هستی. بناءً فراگیری علم و دانش حق مسلم هر فرد است.

جامعه انسانی متشکل از زنان و مردان می‌باشد. همانگونه که زنان نقش مهمی در تشکیل خانواده و جامعه دارد، تحصیل و سطح آگاهی زنان نقش مهم در ایجاد جامعه سالم و پیشرفت آن دارد. ممانعت در برابر تحصیل زنان

مخالفت با نظام خلقت انسان است. از آنجائی‌که در نظام خلقت هیچ گونه عیب و نقص وجود ندارد، اگر فراگیری علم و دانش بر زنان امری ضروری نبود پس اصلاً زنان فاقد توانایی کسب علم و دانش بود مانند سایر مخلوقات. بالعکس خداوند(ج) همانند مردان به زنان توانایی و ظرفیت فراگیری علم و دانش، بکارگیری آن در زندگی، انتقال دانش به دیگران و بالاخره توان خلق دانش جدید را داده است. امروز شاهد هستیم که زنان در عرصه های مختلف؛ علمی، سیاسی، اجتماعی و غیره موفق عمل کرده و در عین حال دستاوردهای مهمی داشته و تحصیل زنان تأثیر مثبت در انکشاف و توسعه جوامع داشته و دارد.

سلب حق تحصیل زنان به دلیل جنسیت آنان در حقیقت نادیده گرفتن فطرت و جایگاه انسانی زنان است که در مغایرت با ارزش‌ها و ماهیت کلی اسلام می‌باشد.

دین اسلام نعمت‌های بیشماری به زنان ارزانی داشته و حقوق آنها را مشخص ساخته است، آنها را از ظلم و ستم جاهلیت نجات داده است و حجاب را به منظور مصون ماندن عفت‌شان فرض قرار داد نه بخاطر محروم شدن شان از اجتماعات. حجاب که در اسلام برای زنان تعریف شده خود تایید کننده حضور زنان در اجتماعات است. دین اسلام بوسیله حجاب امنیت حضور زنان را در اجتماع تامین نموده از حقوق انسانی زنان دفاع و نگاه محض جنسیتی به زنان را برطرف می‌کند. بر علاوه مردان را مکلف به کنترل نگاه شان ساخته است که خود این مسأله امنیت حضور زنان در جوامع را بالا می‌برد که در حقیقت جایگاه انسانی زنان را در اولویت قرار می‌دهد و مردان را از نگاه محض جنسیتی به زنان باز می‌دارد. در قرآن کریم ضمن بیان احکام حجاب اصولی همچون آزادی و حفظ کرامت انسانی، مدارا، اعتدال و دوری از افراط و تفریط، تشویق و به مثبت اندیشی نیز نذکر رفته است.

یا برخورد گروه حاکم با تحمیل حجاب و افراط در این مسأله، محدود کردن فعالیت‌های زنان در جامعه، بستن مکاتب و دانشگاه‌ها بر روی زنان و محدود کردن همه زندگی زنان در چهار دیواری خانه که نه تنها نتیجه‌یی در بر ندارد، بلکه پی‌آمد های منفی نیز در قبال دارد، بهتر است روش‌های ذیل را در زمینه اجرای احکام حجاب و سایر احکام اسلامی روی دست گیرند:

۱. الگو قرار دادن روش اصیل اسلامی برای اجرای نمودن احکام اسلامی.
۲. رعایت اصل تدریج و سیاست گام به گام.
۳. رعایت اعتدال در اجرای احکام.
۴. بسترسازی مناسب فرهنگی با توجه به اصول و آیین فرهنگ سازی.
۵. تبیین حدود حجاب از دید قرآن و اسلام.

۶. بیان معنا و ماهیت، ضرورت و اثرات حجاب.
۷. آزاد گذاشتن زنان برای پذیرش شکل حجاب.
۸. در نظر گرفتن تفاوت و شرایط زمان ظهور اسلام با عصر حاضر و شرایط کنونی در مسأله حجاب و خودداری از افراط و تفریط در این زمینه. «

یک دانشجو -

« من یکی از دختران این سرزمین به نام افغانستان هستم که تمام آرزوهایم به خاک یکسان شده؛ دختری هستم که با هزاران مشکل اقتصادی و مخالفت های خانواده توانستم به درس خود ادامه بدهم. صنف ۹ مکتب بودم که با مخالفت خانوادهام رو برو شدم، با گریه و زاری توانستم فامیل خود را راضی کنم تا بگذارند درس بخوانم. بالاخره موفق شدم که به درس خود ادامه بدهم و یک نیم سال آمادگی کانکور خواندم. یک شب هم آرام خواب نکردم. در ۲۴ ساعت فقط ۴ ساعت خواب می‌کردم، دیگر همه وقت خود را صرف درس بودم چون دختری از خانواده سطح پایین بودم؛ هراس زیاد داشتم که کامیاب نشوم. همه شب را گریه می‌کردم، دعا می‌کردم که کامیاب شوم چون توان پرداخت پول دانشگاه شخصی را نداشتم. اما خدا را شکر توانستم در دانشگاه دولتی کامیاب شوم. خیلی خوشحال بودم. ۳ سال دانشگاه را با بهترین نمرات پشت سر گذراندم، صنف چهارم دانشگاه بودم که توسط طالبان درب دانشگاه ها بسته شد. خیلی نا امید هستم و پشیمان هستم که درس خواندم.

در این مملکت درس خواندن جرم است؛ زندگی کردن برای دختران جرم است؛ از دختر بودن خود سخت نفرت دارم؛ کاشکی هیچ پیدا نمی‌شدم. هر روز محدودیت ها بالای زنان زیاد شده می‌رود فقط بخاطر اینکه زن هستیم. باید درد بکشیم. وقتی ما و خواهران ما نمی‌توانند درس بخوانند، کار کنند و آزاد زندگی کنند؛ بهتر است که بمیریم. زندگی ما را تبدیل به جهنم کردند خیلی خسته شدیم از این زندگی. «

یک دانشجو -

« قلمم انگشتان تازه می‌خواهد برای نوشتن؛
انگشتانی که دیگر از درد ننویسد؛
انگشتانی که وقتی نوشتن نلرزد؛
نلرزد از اینکه درد، رنج و گریه نیم شب خواهرش را روی کاغذ بنویسد و فقط
از امیدی بنویسد که رسیدنش معلوم نیست.
این انگشتان از نوشتن دوباره تاریخ سیاه ظلمت خسته و فرسوده شده
است.
توان این همه تکرار نویسی تاریخ را ندارد.
صفحات این کتاب خواهان فصل جدیدی است بنام آزادی و آه که نوشتن
این کلمه زیبا خیلی قیمت تمام می‌شود و این انگشتان توان نوشتن
حرفی آن را هم ندارد.
آری!
قلم ام از من خسته است انگشتان تازه و با قدرت می‌خواهد که فصل
جدیدی از این کتاب را بنام آزادی بنویسد.
انگشتانی جوان که از امید بنویسد.
انگشتان که وقتی نوشتن عشق را هدیه کند. »

- سارا، معلم

